

*Унінець І.М.,
НПУ імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

ДИДЖІТАЛІЗАЦІЯ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Безпрецедентне поширення інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) корінним чином змінює не тільки технологічний базис, а й всю систему економічних відносин в суспільстві. Колосальне прискорення всіх трансакцій трансформує всі взаємодії, механізми та інструменти реалізації економічної діяльності. Під впливом активізації уваги до екологічних та соціальних проблем від нових технологій вже вимагається розумне керування всіма пов'язаними з ними процесами. Залежність соціально-економічного розвитку країн не стільки від ресурсних, скільки від технологічних, інноваційних чинників зумовлює особливу актуальність процесів диджиталізації для кожної країни. Ключовою метою має виступати забезпечення та покращення конкурентних позицій країни у глобальному економічному середовищі. Сприйняття всіх новацій, пов'язаних з ІКТ в усіх сферах економічного та особистого життя населення стає вимогою часу для кожної країни.

Аналітичні дослідження процесів диджиталізації значно активізувалися з початком нового століття. Аналіз ступеню поширення інформаційно-комунікативних технологій в економіці є однією з найактуальніших проблем сучасних міжнародних економічних досліджень. Вимірювання ролі ІКТ в суспільному розвитку стало предметом обговорення світових самітів по інформаційному суспільству, що проходили в Женеві (World Summit on the Information Society - WSIS 2003) та Тунісі (WSIS 2005). Женевський План дій націлив на створення системи міжнародної оцінки за допомогою порівнюваних статистичних індикаторів і аналітичних результатів.

Внаслідок першого світового саміту біла започаткована ініціатива Партнерства по вимірюванню ІКТ для розвитку, метою якого виступає покращення збору та якості даних та індикаторів ІКТ, особливо в країнах, що розвиваються. Члени Партнерства (Міжнародний Союз Телекомунікації (ITU), ОЕСР, ЮНКТАД, ЮНЕСКО та ін.) постійно спільно працюють над виробленням узгодженого набору статистичних індикаторів («core list»).

Держави-члени ITU підписалися під спільним баченням «інформаційного суспільства, в якому телекомунікації / ІКТ забезпечать посилення взаємопов'язаного світу і прискорять соціальне, економічне і екологічно стійке зростання і розвиток для всіх». Таким чином, цілі Connect 2020 були прийняті в контексті більш широких цілей соціально-економічного розвитку, зокрема, 8 ЦРТ, пов'язаних зі скороченням масштабів бідності та задоволенням основних потреб, які були узгоджені ООН у 2000 році. У вересні 2015 року Організація Об'єднаних Націй погодила 17 the Sustainable Development Goals (SDGs), які

замінили Цілі Розвитку Тисячоліття (the Millenium Development Goals - the MDGs) в якості міжнародної рамкової політики забезпечення соціально-економічного розвитку та скорочення бідності. Із 17 встановлених цілей, що охоплюють ще більш широке коло питань чотири стосуються ІКТ: ціль 4 – якість освіти (ціль 4b), ціль 5 з гендерної рівності (ціль 5b), ціль 9 з промисловості, інновацій та інфраструктури (ціль 9c) та ціль 17 щодо партнерства для цілей (ціль 17.8). Існує щонайменше 38 інших цілей, які покладаються на універсальний та доступний доступ до ІКТ та ширококутовий доступ для досягнення розвитку, включаючи науково-технічні цілі, доступ до Інтернету, інфраструктури, інновацій, інформації, підвищення ефективності, раннього попередження, управління ризиками стихійних лих, обмін знаннями та даними.

У відповідь на це Комісія з ширококутового зв'язку отримала назву Комісія з ширококутового зв'язку для Сталого розвитку (Broadband Commission for Digital Development) для демонстрації та документування потужності ІКТ та ширококутового зв'язку технологій сталого розвитку. З цього часу для міжнародної спільноти важливим стає не просто вимір процесів поширення ІКТ, а й соціальні аспекти – їх вплив на сталий розвиток, інклюзію та інновації. Розширення доступу ІКТ позитивно впливає на реалізацію короткострокових та довгострокових цілей соціально-економічного розвитку країн.

Підвищення інклюзивності має розширити потенційні вигоди від ІКТ для всіх, подолати цифровий розрив між розвиненими і країнами, що розвиваються і охопити маргінальні і уразливі групи населення. Це має супроводжуватися зусиллями щодо забезпечення доступності, відповідністю місцевому контенту, створення можливостей для окремих осіб і громад повною мірою скористатися потенційними вигодами. Важливими цілями є також підтримка переваг використання ІКТ для сталого розвитку, оскільки зростання також приносить проблеми і ризики, які необхідно управляти. Саме за рахунок інновацій і партнерства, що розвивається екосистема ІКТ може ефективно адаптуватися до мінливого технологічного та соціального середовища.

Комісія з питань ширококутового зв'язку зі сталого розвитку визначила ключові цілі до 2025 року:

Ціль 1: Усі країни повинні мати фінансований національний план або стратегію ширококутового зв'язку або включити ширококутовий зв'язок у своє визначення універсального доступу та послуг (ПБО).

Ціль 2 пропагандистської діяльності: До 2025 р. Послуги ширококутового доступу початкового рівня повинні стати доступними для країн, з меншим 2 відсотками щомісячного валового національного доходу на душу населення.

Ціль 3: До 2025 року охоплення користувачів ширококутового Інтернету має досягти:

- 1) 75 відсотків у всьому світі;

- 2) 65 відсотків у країнах, що розвиваються;
- 3) 35 відсотків у найменш розвинених країнах.

Ціль 4: 60 відсотків молоді та дорослих повинні були досягти принаймні мінімального рівня володіння стійкими цифровими навичками;

Ціль 5: 40 відсотків населення світу повинні користуватися цифровими фінансовими послугами;

Ціль 6: не охоплення ІКТ мікро-, малих та середніх підприємств має бути зменшена на 50 відсотків за секторами;

Ціль 7: гендерна рівність повинна бути досягнута за всіма цілями [1].

За даними ІТУ на кінець 2009 року у світі нараховувалося 4,6 мільярди користувачів мобільного зв'язку (або 67 на 100 жителів) [2], тоді як у 2019 р. вона вони перевищують чисельність населення Землі – 108 користувачів на 100 осіб. В розвинених країнах охоплення населення мобільним зв'язком складає 128,9 відсотків, в країнах, що розвиваються – дещо менше – 103,8 на 100 жителів, причому зростає дуже швидкими темпами: адже в 2005 році всього 23 відсотки населення цієї групи країн користувалися мобільним зв'язком. В найменш розвинених країнах світу – на 100 жителів 74,9 користувачів мобільного зв'язку [3].

На глобальному рівні ставиться питання про необхідність прискорення цифрових інноваційних екосистем з метою забезпечення цифрової трансформації. Дослідження ІТУ показали, що між країнами зростає розрив у цифрових інноваціях. Цей інноваційний розрив лежить в основі цифрового розриву, і багато національних політик та стратегій - навіть у розвинутих країнах - часто не можуть його подолати. Саме тому основними цілями визначено посилення можливостей країн щодо інтеграції інновацій в галузі ІКТ у свої національні програми розвитку та сприяння культурі інновацій. Цей мандат був надалі розроблений на світовому конгресі по телекомунікаційному розвитку 2017 року (the World Telecommunication Development Conference 2017 (WTDC-17)) з додатковою метою розробки «стратегій, що сприяють інноваційним ініціативам, у тому числі шляхом державного, приватного та державно-приватного партнерства». Відповідні регіональні ініціативи були включені в кожен регіон [4].

Незважаючи на великі інвестиції в цифрові екосистеми, багато країн не в змозі адаптуватися до швидкозмінних цифрових умов та технологічних революцій. Як результат, повільна цифрова трансформація громад впливає на соціальні умови та досягнення національних цілей. В якості основних проблем реалізації політики диджиталізації називають: Дефіцит відповідної політики, програм, ресурсів та ноу-хау для інноваторів та продуцентів цифрових змін у своїх громадах; відсутність належної оцінки системних питань інноваційно-екосистеми, орієнтованої на ІКТ (підприємницька екосистема, технологічна екосистема та інноваційна екосистема - три двигуни економічного зростання); відсутність співпраці між зацікавленими сторонами основних факторів

зростання для створення ІКТ-проектів розвитку інновацій та підприємництва [4].

Отже, стабільний економічний розвиток в сучасному світовому господарстві можливий тільки на основі створення сприятливих умов для функціонування інноваційних екосистем на базі широкомасштабного використання ІКТ. Характерними особливостями Smart-економіки стає широке використання інформаційних і телекомунікаційних технологій у виробництві, управлінні, вирішенні екологічних та соціальних проблем на різних рівнях. Продукування нових знань, інтелектуальних активів як основного капіталу Smart-економіки, підготовка висококваліфікованих людських ресурсів досягається завдяки ефективній системі освіти та науки. Саме на цих підвалинах закладається такий вектор розвитку суспільства, який орієнтований на підвищення якості, безпеки життя людей та інновації.

Використані джерела:

1. *Measuring the information society 2010. International Telecommunication Union 2010. Режим доступу: <http://www.itu.int/ITU-D/>*
2. *Measuring digital development Facts and figures 2019. ITU Publications // <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/FactsFigures2019.pdf>*
3. *The economic contribution of broadband, digitization and ICT regulation. ITUPublications 2018. https://www.itu.int/en/ITU-D/Regulatory-Market/Documents/FINAL_1d_18-00513_Broadband-and-Digital-Transformation-E.pdf*
4. *ITU ICT-EYE. ICT Data portal // <https://www.itu.int/net4/ITU-D/icteye/#/topics/1001>*

Сандугей В. В.,

НПУ імені М. П. Драгоманова,

м.Київ, Україна

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

На сучасному етапі не існує країни, яка б могла уникнути впливу впливу глобалізації на ті чи інші сфери соціально-економічного життя. Її вважають порівняно новою й найвищою стадією розвитку процесу інтернаціоналізації, коли інтенсифікуються взаємозв'язки між країнами світу, що охоплює всі сфери життя суспільства: економічну, політичну, правову, демографічну, соціальну, етнічну та інші.

Глобалізаційні процеси суттєво впливають на темпи і зміст формування нових типів соціально-економічних відносин в постіндустріальному суспільстві, а економічна глобалізація серед загальносвітових тенденцій характеризується найбільшим впливом на перспективи якісних трансформацій в світі.